Проців Олег Романович

Керований хаос публічного управління на Прикарпатті

Прислів’я «Закон як дишло, куди повернеш — туди й вийшло…» відоме з часів Радянського Союзу. Цьому явищу давалось пояснення, що сатана прийшов у світ, спокусивши українців комуністичною антилюдською ідеєю, а вони, у свою чергу, як хочуть, так і крутять цими законами. З утвердженням Незалежності України були сподівання, що така практика піде в небуття разом з СРСР, але ментальність змінюється не так швидко, як падають імперії та держави. Ми, українці, дійсно змінились: стало більше чути української мови, помінявся правопис, та все більше у мові застосовуємо архаїзми та прислів’я. І синонімом до прислів’я про закон, стало лаконічне «грати вар’ята». Вікіпедія дає визначення, що вар’ят це: «людина, яка своїми словами чи поведінкою викликає подив, шокує інших», а вільний тлумачний словник визначає, що це особа, яка вдає, що нічого не розуміє, чого від мене хочуть[1]. У галузі публічного управління ця дефініція підходить якнайкраще, бо описує людину, яка лицемірно знаходить тисячі причин, щоб не виконувати покладені на неї службові обов’язки з меркантильних намірів. Якщо аналізувати діяльність органів публічного управління Прикарпаття, то грати вар’ята тут люблять багато високопоставлених посадовців, вигадуючи причини, щоб не виконувати вимоги законодавства. Хочу лише торкнутись галузі використання тваринного світу на Прикарпатті, яка для мене є знайомою. Через порушення в галузі я тривалий час намагаюсь достукатись до компетентних органів, використовуючи четверту гілку влади – журналістику, опублікував понад 20 статей та лише через урядовий контактний центр направив 200 звернень. І це для впливу на окремих посадовців, які, наче

«кровосісі» (за М. Азаровим), на догоду власним інтересам привели галузь мисливського господарства до збитковості. Але замість того, щоб дотримуватись елементарної логіки та виконання вимог чинного законодавства вони за бюджетні кошти дають відписки з вигадками про те, що їм заважає виконувати вимоги законодавства.

Отож, серед основних системних корупційних схем, які продовжують існувати це: 1. Тіньове використання мисливських угідь на площі біля 500 тис. га; 2. Блокування імперативної вимоги чинного законодавства щодо платності за використання мисливських угідь; 3. Корупційна складову при наданні адміністративних послуг у галузі мисливського господарства. Редакційні вимоги до об'єму статті не дозволяють висвітлити всі корупційні схеми, тому вирішив написати лише про те, як чиновники, до компетенції яких входить реалізація вимог законодавства щодо плати за користування мисливськими угіддями, що належать громаді області, грають вар'ята. Відповідно до закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Івано-Франківська обласна рада здійснює управління комунальною власністю, до якої й належить земля. З метою організації ведення лісового господарства в комунальних лісах на площі 73,8 тис. га організовано Івано-Франківське обласне комунальне агролісогосподарське підприємство «Івано-Франківськоблагроліс». Галузь мисливського господарства має теж відношення до землі, так як на ній відбувається розведення дичини, проходять полювання тощо. Тож з 73.8 тис. га 53,7 га надано в користування під ведення мисливського господарства як приватним, так і громадським мисливським організаціям. Відповідно до статті 24 ЗУ «Про мисливське господарство та полювання» кожен власник, або й навіть користувач земельної ділянки має право отримувати кошти за надання для ведення мисливського господарства площі (сервітут). Але Івано-Франківське обласне комунальне агролісогосподарське підприємство «Івано-Франківськоблагроліс», розпоряджаючись комунальною власністю, не має бажання отримувати кошти, пояснюючи, що питання плати за користування мисливськими

угіддями не врегульоване, що Кабінет Міністрів України не затвердив порядок розрахунку розміру плати за користування мисливськими угіддями. І, як на мою думку, в цьому й проявляється профанація публічного управління в галузі земельних відносин. Органи публічного управління знають, як надати у користування земельний ресурс, а як отримати кошти – не знають, при чому такий стан речей спостерігається вже упродовж шести років. Хочу нагадати, що засновником Івано-Франківського обласного комунального агролісогосподарського підприємства «Івано-Франківськоблагроліс» є Івано-Франківська обласна рада, головою якої є Олександр Максимович Сич. І йому про такий стан речей добре відомо. Він на ХХХ сесії вказав: «В Україні плата за користування мисливськими угіддями становить від 0 до 30 гривень за гектар, а в середньому 6-7 грн за гектар, а ці гроші мають поступати в місцеві бюджети там, де розташовані угіддя, тоді б і села не бунтували, бо знали б, що їм капало. Хто таку практику запровадив і з яких часів, то потрібно новому начальству розібратись»[2]. Але знати і реалізовувати вимоги чинного законодавства, які б уможливили поповнити місцевий бюджет, це – дві великі різниці. Тож, використовуючи методику оцінки надання сервітутів за користування мисливськими угіддями очільника обласної ради, за 53728 га лісів від користувачів мисливських угідь ОКП «Івано-Франківскоблагроліс» мало б отримати щорічно біля 350 тис. грн, але не отримує вже 6 років. Загальний борг лише по підприємствах ОКП «Івано-Франківськоблагроліс» сягає 2 млн. грн?

З метою отримання інформації про розгляд моїх публікацій щодо реалізації вимог законодавства, щодо платності за користування мисливськими угіддями я направив 28.12.2021 року інформаційний запит до Івано-Франківської обласної ради щодо виконання вимог законодавства щодо плати за користування мисливськими угіддями. Однак, голова обласної ради О.М. Сич листом від 30. 12. 2021 року № 11-176/1375/189 повідомив, що Івано-Франківська обласна рада не є розпорядником запитуваної інформації, так як статус або характер діяльності не передбачає володіння даною інформацією. Як на мене, дивну позицію вибрав голова обласної ради, підписуючи рішення Івано-Франківсъко обласної ради від 09.07.2021року № 167-7/2021, в якому він від Івано-Франківсъкої області просить Президента України, Прем'єр-міністра України, Голову Верховної Ради України, народних депутатів України розробити порядок та методику плати за користування мисливськими угіддями в області і, при цьому не володіє інформацією про реальний стан щодо плати за користування мисливськими угіддями та перенаправляє мій запит до КП «Івано-Франківськоблагроліс». Листом від 30.12.2021 року № 171 комунальне підприємство «Івано-Франківськ облагроліс» повідомило, що відповідно до рішень Івано-Франківської обласної ради низка комунальних підприємств, які входять до системи облагролісу, надала в користування мисливські угіддя, але кошти за користування мисливськими угіддями не отримують, так як немає визначеного порядку та методики з оплати за користування мисливськими угіддями.

У листі не заперечується, що моя вимога щодо плати за використання мисливських угідь є законною, але виправдання дій щодо порушення чинних вимог законодавства знайшлось це – Рішення Івано-Франківської обласної ради від 09.07.2021року № 167-7/2021 про направлення звернення Президенту України, Прем'єр-міністра України, Голові Верховної Ради України, народним депутатам України від Івано-Франківської області щодо врегулювання окремих питань в галузі мисливського господарства, зокрема, розроблення порядку та методики плати за користування мисливськими угіддями. Таким чином посадові особи КП «Івано-Франківськоблагроліс» з 1 січня 2015 року, тобто, з часу набрання чинності вимог щодо платності використання мисливських угідь, до липня 2021 року (5,5 років) не знають, як реалізувати вимогу законодавства. Від 9 липня 2021 року, після направлення звернень у всі можливі інстанції, справа з місця не зрушила. Навіть Через пів року після звернення облради все ще немає пояснення щодо застосування законодавства в Івано-Франківській області ні від Президент України, ні Прем'єр-міністра, ні Голови Верховної Ради України, ні народних депутатів. Думаю, що цей приклад з публічного управління України заслуговує на дослідження зі сторони правоохоронних органів.

Ігнорування вимог законодавства, які дали б можливість поповнити бюджет громади за використання її природних ресурсів, переходить у дискусію при складанні бюджету Івано-Франківської області.

Всі депутати вказують на незадовільний стан фінансування з обласного бюджету соціально-економічних програм в Івано-Франківській області. Так, на XI сесії Івано-Франківської обласної ради депутат Олег Понайда у своєму виступі говорив про неприйнятний стан фінансування зарплати закладам освіти, депутати Іван Депутович та Марія Рудик вказали, що на здійснення обласної програми «Освіта Івано-Франківщини» нинішнього року у бюджеті на 2022 рік закладено усемеро менше коштів. Депутат Роман Ткач піддав сумніву обіцянку Президента України про те, що з нового року українські лікарі мали би отримувати зарплату в розмірі мінімум 20 тис. грн, а середні медпрацівники – 13,5 тис. Депутат Володимир Семенюк вказав на необхідність збільшення фінансування обласної дитячої клінічної лікарні, так як її матеріально-технічна база перебуває в незадовільному стані. Депутат Олександр Левицький чесно визнав, що проєкт обласного бюджету на 2022 рік «просто жалюгідний». На перший погляд, раціонально підсумував засідання облради її голова Олександр Сич: «Тепер стосовно численних побажань депутатів, на що ще, на їхню думку, потрібно спрямовувати кошти з обласного бюджету-2022. Але ж ніхто мішок із грошима не заховав. Є розрахункові доходи, розрахункові видатки, і в них потрібно «втиснутися. Якщо якійсь галузі бракує фінансів, то кажіть, де їх взяти». Як я вже вище зазначав, що сам Олександр Максимович знає де взяти гроші, хоча б реалізації вимог законодавства щодо плати за надані в користування ресурси громади області. Отже, очільник Івано-Франківської обласної ради, доктор політичних наук добре освоїв історичні підходи в іншого публічного діяча префекта римської провінції Юдеї Понтія Пидата, який «умиває руки», коли постає перед ним завдання вирішити суспільну проблему.

Від себе хочу зауважити, що мішок з грошима для фінансування обласного бюджети був би повніший, коли б витягнули з тіні корупційні кошти, які повинні надходити відповідно до вимог чинного законодавства до обласного бюджету за користування мисливськими угіддями, які знаходяться у власності обласної громади та в оперативному управлінні «Івано-Франківськоблагроліс». Тому пропоную депутатам обласної ради дослухатись до слів Олександра Сича і допомогти йому реалізувати статтю 24 ЗУ «Про мисливське господарство та полювання» щодо платності за користування мисливськими угіддями. Лише комунальні підприємства поповнювали б його щорічно на 350 тис. грн.[3]

Якщо влада не знає як отримати кошти за надання у користування мисливських угідь, то користувачі мисливських угідь, які безоплатно отримали у користування природний ресурс, за хабарі здають їх в суборенду. І ось свіжий приклад: 5 січня 2022 року, за інформацією Львівської прокуратури, на Львівщині під час отримання хабаря у розмірі 1000 доларів затримали директора мисливського господарства. За ці кошти дозволялось полювати місцевому мисливцю без будь-яких дозвільних документів[4].

Тому хочу запропонувати депутатам Івано-Франківської обласної ради допомогу у поповненні місцевого бюджету через усунення корупційної складової при використанні мисливських угідь. Таким чином вони мали б всі підстави, щоб вимагати збільшення видаткової частини обласного бюджету на соціально-економічні проекти. А депутатам обласної рали, які вболівають, щоб в області зменшити рівень безробіття, пропоную вплинути на процес надання в користування мисливських угідь, який належить до компетенції обласної ради. Вирішення цієї проблеми дасть змогу організувати в області як мінімум додаткових 50 робочих місць. Про цю проблему відомо Голові обласної ради, але вирішувати її немає бажання. Пройшло вже понад два роки, як листом Івано-Франківської обласної ради від 22.08.2019 року повідомлялось: «Водночас повторно інформуємо, що у разі надходження обгрунтованих пропозицій від обласної державної адміністрації, обласна рада розгляне їх у межах наданих повноважень». На моє переконання, якщо б чиновники з обласної ради дійсно бажали б дотримуватись законодавства, поповнювати бюджет та й зрештою дійти до справедливості, вони б зійшли з п’ятого поверху на третій до облдержадміністрації і не чекали б від них «обгрунтованих пропозицій», які ніяк не можуть дійти, бо так як обласна рада «хоче отримати» пропозиції, так облдержадміністрація «хоче направляти».

До речі, європейські партнери вказують, що у 2022 році Україна повинна стрімко зменшити рівень корупції та досягнути *більш процвітаючу й стійку економіку. Запорукою цьому має бути «не тільки ухвалення ключових законодавчих актів, а й їхня успішна імплементація і, таким чином, досягнення відчутних результатів для всіх українців»*[5]*. В народі кажуть, як у воду дивляться: що толку, коли в Україні на законодавчому рівні діють європейські принципи платності за використання мисливських угідь, але на Прикарпатті ні облдержадміністрація, ні обласна рада, очільниками яких є доктори наук, не в стані реалізувати законодавство.*

---

[1] http://sum.in.ua/f/var.jat/

[2] http://galtv.if.ua/video/deyaki-myslyvski-ugiddya-prykarpattya-mozhut-perejty-z-derzhavnogo-korystuvannya-u-pryvatni-struktury

[3] https://galychyna.if.ua/analytic/zi-zbalansovanim-defitsitom-deputati-priynyali-golovniy-koshtoris-oblasti-na-2022-rik/

[4] https://leopolis.news/post/56115/1000-za-nezakonne-polyuvannya-dyrektor-myslyvskogo-gospodarstva-na-lvivshchyni-pogoriv-na-habari

[5] https://hubs.ua/news/posli-velikoyi-simki-ogolosili-prioriteti-reform-v-ukrayini-na-2022-rik-263752.html